

МІНІСТЕРСТВО освіти і науки УКРАЇНИ
Білоцерківський національний аграрний університет
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Спеціальність 211 “ Ветеринарна медицина ”

Допускається до захисту
Завідувач кафедри паразитології та
фармакології професор
Рубленко С.В.

“ ” 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: «РОЗРОБКА ТА ОБГРУНТУВАННЯ ПРОТОКОЛУ
ЛІКУВАННЯ СОБАК ЗА ДИПЛІДІОЗУ»

Виконавець _____ Т.О.Сніцар

Науковий керівник
Н.В. Авраменко

Рецензент _____

Я, Сніцар Тимур Олегович, засвічую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

м. Біла Церква
2024 р.

АНОТАЦІЯ

Сніцар Тимур Олегович

Тема: «Розробка та обґрунтування протоколу лікування собак за дипілідіозу»

Для визначення ураження дипілідіозом собак проводили епізоотологічні, клінічні та лабораторні методи діагностики. Копроскопічно, за Фюллеборном, дослідили 68 проб фекалій від осіб різного віку та породи. Хворими виявилось 26 тварин.

В протокол лікування включили комплексні антигельмінтики Брованол плюс та Дронтал плюс, інсектицид у формі крапель АкароКІЛЛ та дезінфікуючий засіб Неостомазан.

Високу ефективність у досліді виявив Брованол плюс. Усі тварини першої групи через 7 днів повністю звільнились від гельмінтів. Екстенсефективність препарату дорівнювала 100%. Іntenсефективність становила 98%. На тілі тварин та у підстилці блох не виявили. Дронтал плюс був менш ефективним. Собаки під його впливом повністю звільнились від паразита на 14-й день експерименту. Ступінь ураження дипілідіозом тварин контрольної групи за період досліджень залишилася приблизно на одному рівні. Вони були ослабленими, та мали інші клінічні ознаки дипілідіозу.

Для розрахунку економічної ефективності протоколу лікування собак за дипілідіозу звертали увагу на вартість ветеринарних препаратів, робочий час та загальну суму витрат на ветеринарні заходи. Проведені розрахунки засвідчили вищу ефективність лікування собак при використанні Брованолу плюс. Це підтвердило клінічні та лабораторні дослідження у експерименті. Питома величина витрат на ветеринарні заходи була на 139,6 гривень меншою порівняно з другою групою.

З лікувально-профілактичною метою собак регіону обслуговування клініки КДДЛВМ було рекомендовано використання антигельмінтику Брованол плюс у комплексі з інсектицидом АкароКІЛЛ та дезінфікуючим засобом Неостомазаном.

ABSTRACT

Timur Olegovich Snitsar

Topic: "Development and substantiation of the protocol for the treatment of dogs for dipylidiasis"

Epizootological, clinical, and laboratory methods of diagnosis were used to determine canine dipilidiosis. Coproscopically, according to Fülleborn, 68 samples of feces from people of different ages and breeds were examined. 26 animals were found to be sick.

The treatment protocol included the complex anthelmintics Brovanol plus and Drontal plus, the insecticide in the form of AkaroKILL drops, and the disinfectant Neostomazan.

Brovanol plus showed high efficiency in the experiment. All animals of the first group were completely free of helminths after 7 days. Extensive efficiency of the drug was equal to 100%. The intensity efficiency was 98%. Fleas were not found on the body of the animals and in the bedding. Drontal Plus was less effective. Dogs under its influence were completely freed from the parasite on the 14th day of the experiment. The degree of dipylidiasis damage in animals of the control group during the research period remained approximately at the same level. They were weakened and had other clinical signs of dipylidiosis.

In order to calculate the economic efficiency of the protocol for treating dogs for dipylidiasis, attention was paid to the cost of veterinary drugs, working hours and the total amount of expenses for veterinary measures. The conducted calculations proved the higher efficiency of treatment of dogs when using Brovanol plus. This was confirmed by clinical and laboratory studies in the experiment. The specific amount of expenses for veterinary measures was 139.6 hryvnias less compared to the second group.

For the treatment and prevention of dogs in the region served by the KDDLVM clinic, it was recommended to use Brovanol plus anthelmintic in combination with AkaroKILL insecticide and Neostomazan disinfectant.

ВСТУП

Гельмінтози (зараження глистами) – проблема, з якою доводиться стикатися кожному власнику собаки. Профілактичні заходи знижують ризик зараження, але не забезпечують 100% захисту. Паразитичні черви та їх яйця, цисти знаходяться у сирому м'ясі, рибі, субпродуктах [1-3]. Вони зберігають життєдіяльність у ґрунті, фекаліях, воді з калюж і природних водойм, на рослинах, предметах побуту. Гельмінтів переносять блохи, кліщі, комарі. У собаки вони можуть вражати ШКТ, серцево-судинну систему, легені, печінку, головний мозок, очі, викликають сильну інтоксикацію, порушення в роботі нервової системи [3-6].

Актуальність теми. Дипілідіоз – одне з найпоширеніших інвазійних захворювань собак, що викликається огірковим ціп'яком – цестодами, що паразитують у тонкому відділі кишечника [5-8]. Цестоуди споживають велику кількість поживних речовин собаки, виділяють токсичні продукти обміну, пошкоджують стінку кишечника. Вони викликають її подразнення, провокують кишкові кровотечі, здатні викликати непрохідність кишечника і його заворот [4,9]. Тому своєчасне і результативне лікування та профілактика тварин конкретного регіону є надзвичайно актуальним.

Мета роботи: Розробка та обґрунтування протоколу лікування дипілідіозу серед собак клініки Кагарлицької державної дільничної лікарні ветеринарної медицини. Порівняння ефективності антигельмінтиків – Брованол-плюс та Дронтал плюс .

Завдання:

- вивчити епізоотологію дипілідіозу собак пацієнтів клініки КДДЛВМ та підтвердити хворобу лабораторними дослідженнями;
- розробити та обґрунтувати ефективність лікування препаратами Брованол-плюс та Дронтал-плюс разом з інсектицидом АкароКІЛЛ та дезінфікуючим засобом Неостомазаном;
- рекомендувати методи профілактики хвороби у даному регіоні.

– **Об’єкт досліджень:** Собаки різного віку та породи за дипілідіозу. Фекалії хворих тварин. Препарати: Брованол-плюс, Дронтал-плюс; АкароКІЛЛ, Неостомазан.

Предмет досліджень: Епізоотологія та клінічні ознаки дипілідіозу собак. Розробка та обґрунтування протоколу лікування.

Методи досліджень: Епізоотологічні з включенням залежності сезонних показників та їх змін від віку, породи та статі. Клінічні (клінічний огляд та анамнез). Лабораторні дослідження фекалій. Статистична обробка отриманих результатів.

ВИСНОВКИ

1. Захворюваність собак на дипілідіоз серед тварин, що обслуговувались в клініці КДДЛІВМ, за 2022-2023 роки склала 38,2%. Найбільш сприйнятливими були цуценята у віці від 3 до 6 місяців 34,7% та особи від 6 місяців до 1 року 26,9%.

2. Протокол лікування собак за дипілідіозу включав антигельмінтики Брованол-плюс та Дронтал-плюс в комплексі з інсектицидом АкароКІЛЛ та дезінфікуючим засобом Неостомазаном.

3. Високоєфективним у досліді виявився Брованол плюс. Усі дослідні тварини під його впливом через 7 днів повністю звільнились від гельмінтів. Екстенсефективність препарату дорівнювала 100%. Іntenсефективність становила 98%. На тілі тварин та у підстилці блох не виявили.

4. На чотирнадцяту добу експерименту Брованол-плюс та Дронтал-плюс в комплексі з інсектицидом АкароКІЛЛ та дезінфікуючим засобом Неостомазаном повністю оздоровили тварин.

5. Розрахунок економічної ефективності протоколу лікування собак за дипілідіозу засвідчили вищу ефективність при використанні Брованолу плюс. Питома величина витрат на ветеринарні заходи була на 139,6 гривень меншою порівняно з Дронтал-плюс.

ПРОПОЗИЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ

1. Протоколи лікування та профілактики собак дипілідіозом мають бути комплексними, з поєднанням антигельмінтику Брванол-плюс, інсектициду АкароКІЛЛ та дезінфікуючого засобу Неостомазану.

2. Профілактику захворювання слід проводити з дотриманням проти епізоотичних заходів.

3. Потрібно регулярно Знищувати джерело паразита у зовнішньому середовищі, з врахуванням механізму передачі інвазії та сприйнятливую тварину.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Корнюшин В.В. Свійські собаки і коти як резервенти природно вогнищевих і зоонозних гельмінтозів у сучасних умовах України / В.В. Корнюшин, Е.І. Малишко, О.М. Малега // Ветеринарна медицина, 2013. Вип. 97. С. 383–387.
2. Шевчук Т.І. Личинкові зоонозні гельмінтози як біологічна, медична і соціальна проблема / Т.І.Шевчук // Інфекційні хвороби, 2014. № 1. С. 95–100.
3. Лаптії О.Д. Дипілідіоз собак і котів / О.Д.Лаптії // автореф.дис.на здобут. Н.С. канд..вет. наук . – Київ,2018. – 21с.
4. Приходько Ю. О Діагностика, лікування та профілактика дипілідіозу та сифонаптерозу м'ясоїдних / Ю.О. Приходько, В.Я. Пономаренко, О.П.Лаптії, О.Ю. Приходько // методичні рекомендації Х., 2017. - 27 с.
5. Лаптії О. П. Особливості розповсюдження та прояву клінічних ознак за дипілідіозу безпритульних собак та котів Харківського регіону / О.П.Лаптії // тези доповіді Міжн. наук.-практ. конф. - м. Одеса, 2016. – С.216.
6. Morozov B., Berezovskyi A. Monitoring of parasitic diseases of dogs. EUREKA: Health Sciences, 2021 (4), 109–116.
7. Іринчук Д.В. Порівняльна ефективність антигельмінтиків за дипілідіозу собак / Д.В. Іринчук // Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького Том 12 № 2(44) Частина 1, 2010.- С. 143.
8. Borisov B. Aelurostrongylus abstrususincats – diagnosis and treatment. Tradition and Modernityin / B. Borisov, R. Rafailov, D. Hadzhimitev // Veterinary Medicine, 2018 Vol. 3. № 1. P. 91–96.
9. LaTorre F. Prevalenceof zoonotichelminths in Italianhouse dogs,/ F.L aTorre, A. Di Cesare, G.Simonato // J Infect Dev Ctries, 2018. № 12 (8). P. 666–672.

10. Сорока Н. М. Гельмінтофауна собак центральної частини України / Н. М. Сорока, Ю. І. Дахно // Науковий вісник НУБіП України. – К., 2010. – Вип. 151. – Ч. 2. – С. 176–178.
11. Морозов Б. С. Гельмінтофауна м'ясоїдних тварин в умовах присадибних господарств Сумського району. Біологія тварин, 2018. Т. 20, № 4. С. 204–208.
12. Безрукий Є. С. Про стан захворюваності населення на гельмінтози в м. Тернополі / Є.С. Безрукий, Б.Є. Козяр, А.О. Поліщук та ін. // Зб. матеріалів науково-практичної конференції «Довкілля і здоров'я». – Тернопіль: Укрмедкнига, 2013. – С. 12.
13. Морозов Б. С. Гельмінтофауна м'ясоїдних тварин в умовах одноосібних господарств Тростянецького району Сумської області. Вісник Сумського НАУ, 2018. Вип. 11 (43). С. 120–122.
14. Довгій Ю.Ю. Найпоширеніші інвазійні хвороби свійських тварин в Україні: навч. посібник / Ю.Ю. Довгій, О.А.Дубова, Д.В.Фещенко та інші. – Житомир: Полісся, 2012. – 272с.
15. Prevalence of Intestinal Helminth Infections in Dogs and Two Species of Wild Animals from Samarkand Region of Uzbekistan /Yong TS, Lee KJ, Shin MH et al. Korean J Parasitol. 2019. № 57(5). P. 549–552.
16. Березовський А. В., Фотіна Т. І., Морозов Б. С. Методичні рекомендації щодо профілактики та лікування кишкових гельмінтозів собак і котів. Суми, 2021. 51 с.
17. Zoonotic Helminth Diseases in Dogs and Dingoes Utilising Shared Resources in an Australian Aboriginal Community/ Smout FA, Skerratt LF, Johnson CN, Butler JRA, Congdon BC. Trop Med Infect Dis. 2018. № 3(4). pii: E110. doi: 10.3390/tropicalmed3040110.
18. Морозов Б. С. Ефективність впливу Гельмісан гелю на гельмінтофауну собак м. Тростянець Сумської області. Міжнародна наукова конференція з міждисциплінарних досліджень (м. Берлін, Німеччина, 19–21 січня 2021 р.) Берлін, 2021. С. 1094–1097.

19. Prevalence of intestinal helminths of red foxes (*Vulpes vulpes*) in central Europe (Poland): a significant zoonotic threat/ Karamon J, Dąbrowska J, Kochanowski M, Samorek-Pieróg M, Sroka J, Różycki M, Biliska-Zajac E, Zdybel J, Cencek T. *Parasit Vectors*. 2018. №11(1). P. 436.

20. Helminth Fauna in Captive European Gray Wolves (*Canis lupus lupus*) in Germany/ Bindke JD, Springer A, Böer M, Strube C. *Front Vet Sci*. 2017. №4. P. 228.

21. Helminth infections in faecal samples of Apennine wolf (*Canis lupus italicus*) and Marsican brown bear (*Ursus arctos marsicanus*) in two protected national parks of central Italy/ Paoletti B, Iorio R, Traversa D et al. *Ann Parasitol*. 2017. № 63(3). P. 205–212.

22. Галатюк О. І., Передера О. О., Лавриненко І. В., Жерносик І. А. Інфекційні хвороби собак. Навчальний посібник для вузів. Житомир, 2018. 276 с. 35.

23. Molecular Identification of *Trichuris suis* and *Trichuris trichiura* Eggs in Human Populations from Thailand, Lao PDR, and Myanmar/ Phosuk I, Sanpool O, Thanchomnang T et al. *AmJTropMedHyg*. 2018. № 98(1). P. 39–44.

24. Epidemiological investigation of gastrointestinal parasites in dog populations in Basra province, Southern Iraq/ Al-Jassim KBN, Mahmmud YS, Salem ZM, AlJubury A. *J Parasit Dis*. 2017. № 41(4). P. 1006–1013.

25. Глобальна паразитологія / В. Ф. Галат, А. В. Березовський, Н. М. Сорока, М. П. Прус, В. О. Євстаф'єва, М. В. Галат. 2014. ДІА 426 с.

26. Довгій Ю. Ю., Фещенко Д. В., Бахур Т. І. Порівняльна ефективність копроовоскопічних методів діагностики інвазійних хвороб тварин. *Вісник ЖНАЕУ*, 2012. № 1. Т. 3. Ч. 1. С. 54-57.

27. Євстаф'єва В. О., Голофаєв Б. Ю. Особливості поширення токскарозу собак у місті Полтава. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2019. № 3. С. 181-186.

28. Contamination of Italian parks with canine helminth eggs and health risk perception of the public/ Simonato G, Cassini R, Morelli S et al. *Prev Vet Med*. 2019. 172:104788. doi: 10.1016/j.prevetmed.2019.104788.

29. Клименко О. С. Поширення кишкових нематодозів собак у приватних господарствах Полтавської області /О. С. Клименко // Вісник Полтавської державної аграрної академії, 2011. – № 4. – С. 25 –28.

30. A field survey on parasites and antibodies against selected pathogens in owned dogs in Lilongwe, Malawi/ Alvåsen K, Johansson SM, Höglund J, Ssuna R, Emanuelson U. J S Afr Vet Assoc. 2016. № 87(1). P. 100–6.

31. Безрукий Є. С. Про стан захворюваності населення на гельмінтози в м. Тернополі / Є. С. Безрукий, Б. Є. Козяр, А. О. Поліщук та ін. // Зб. матеріалів науково-практичної конференції «Довкілля і здоров'я». – Тернопіль: Укрмедкнига, 2013. – С. 12.

32. Invasive forms of canine endoparasites as a potential threat to public health - A review and own studies/ Felsmann M, Michalski M, Felsmann M et al. Ann Agric Environ Med. 2017. № 24(2) P. 245–249.

33. Іринчук Д. В. Розповсюдження дипілідіозу собак в м. Одесі / Д.В.Іринчук // XIV Конференція Українського наукового товариства паразитологів (Ужгород, 21– Agrarian Bulletinofthe Black Sea Littoral. 2020, Issue 97 11 24 вересня 2009 р.): тези доповідей, 2009. Київ. С. 45.

34. Корнюшин В. В. Свійські собаки і коти як резервенти природновогнищевих і зоонозних гельмінтозів у сучасних умовах України / В.В.Корнюшин, Е.І. Малишко, О.М. Малєга // Ветеринарна медицина, 2013. Вип. 97. С. 383–387.

35. Шевчук Т.І. Личинкові зоонозні гельмінтози як біологічна, медична і соціальна проблема / Т.І. Шевчук // Інфекційні хвороби, 2014. № 1. С. 95–100.

36. Шендрик Л.І. Комплексний підхід до діагностики стронгілоїдозу м'ясоїдних / Л.І. Шендрик, Т.С. Акименко, В.Г. Салабай // Науково-технічний бюлетень НДЦ біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК, 2017. Т. 5. № 1. С. 113– 117.

37. Borisov B / B. Borisov, R. Rafailov; D.Hadzhimitev et ol. // *Aelurostrongylus abstrusus* in cats – diagnosis and treatment. Tradition and Modernity in Veterinary Medicine, 2018 Vol. 3. № 1. P. 91–96.

38. Eguía-Aguilar P., Cruz-Reyes A., Martínez-Maya J. J. Ecological analysis and description of the intestinal helminth present in dogs in Mexico City / P. Eguía-Aguilar, A. Cruz-Reyes, J. J. Martínez-Maya // *Vet. Parasitol*, Jan. 20, 2005. Vol. 127 (2). P. 139–146.

39. Іринчук В.В. Сезонна та вікова динаміка дипілідіозу м'ясоїдних в умовах м. Одеси / В.В. Іринчук // *Аграрний вісник Причорномор'я*. – Одеса, 2008. – Вип. 42. – С. 150-153.

40. BEUGNET F Occurrence of *Dipylidium caninum* in fleas from client-owned cats and dogs in Europe using a new PCR detection assay» (en anglès) / F. BEUGNET, M. LABUSCHAGNE, J. ET OL // *Veterinary Parasitology*, 2014 Set 15; 205 (1-2), pp: 300-306.

41. Ю. О. Приходько, В. Я. Пономаренко, О. П. Лаптії // *Науково-технічний бюлетень Науково-дослідного центру біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК*. - 2016. - Vol. 4, № 4. - С. 65-69.

42. MARTÍNEZ B. Dipilidiasis: Una zoonosis poco estudiada» (en castellà) / B. MARTÍNEZ, Q. GUTIÉRREZ, M; R. GONZÁLEZ ET A // «*Rev Latinoam Patol Clin Med Lab*, 2014; 61 (2), pp: 102-107.

43. Соловйова Л.М. Розповсюдження та клініко-гематологічний прояв за цестодозів котів // Л.М.Соловйова, І.П.Лігоміна, С.В.Рубленко // *Науковий вісник вет.медицини*. – Ж., 2021, №1. – С.129-139.

44. Сорока Н. М., Дахно Ю. І. Гельмінтофауна собак центральної частини України / Н. М.Сорока, Ю. І. Дахно // *Науковий вісник НУБіП України*. К., 2010. Вип. 151. Ч. 2. С. 176-178.

45. Корнієнко Л.М. Методичні рекомендації до проведення розрахунків з визначення економічної ефективності ветеринарних заходів / Л.М. Корнієнко, Л.Є. Корнієнко. – Біла Церква, 2016. – 42 с.